

شوک های اقتصادی از عوامل تشدیدکننده انحلال خانواده های ایرانی

بررسی آمارهای رسمی نشان می دهد طی دهه گذشته نمودارهای بیکاری، فقر و طلاق به طور هماهنگ با یکدیگر روند صعودی در پیش گرفته اند.

بررسی آمارهای رسمی نشان می دهد طی دهه گذشته نمودارهای بیکاری، فقر و طلاق به طور هماهنگ با یکدیگر روند صعودی در پیش گرفته اند. مطالعه شاخص های اقتصادی میزان بیکاری و میزان فقر به عنوان دو عامل تعیین کننده در آشفته گی اقتصادی در دهه 1380 بیانگر این است که میزان بیکاری در این دهه افزایش قابل توجهی داشته و میزان فقر شیب صعودی قابل توجهی داشته است.

در همین بازه زمانی بررسی میزان بیکاری و ارتباط آن با دوام خانواده و نسبت ازدواج به طلاق، نشان دهنده رابطه معکوس است: به این ترتیب که با افزایش بیکاری در طول دهه 80، میزان طلاق افزایش پیدا کرده است. بررسی این روند همچنین نشان می دهد افزایش میزان عمومی طلاق زمانی روند صعودی با شیب بیشتری می یابد که میزان بیکاری و میزان فقر افزایش داشته است. آمارهای رسمی بیانگر این است که شاخص نسبت ازدواج به طلاق که روند نزولی خود را از سال 1383 آغاز کرده با افزایش معنی دار فقر و بیکاری همراه است.

یافته های مطالعه پی که از سوی دکتر حسین راغفر، رضا نوبخت و همکاران انجام شده و بخشی از نتایج آن در هفتمین همایش جمعیت شناسی ارائه شد، نشان می دهد، روند طلاق و شیب افزایشی آن در دهه 1380 همگام با افزایش نرخ فقر در کشور بوده است. در این تحقیق بررسی میزان بیکاری در دوره مورد مطالعه و ارتباط آن با دوام خانواده و نسبت ازدواج به طلاق، نشان دهنده رابطه معکوس است. براساس این پژوهش، نابسامانی و شوک های اقتصادی وضعیتی را ایجاد می کند که قدرت تصمیم گیری و تحلیل مساله برای اعضای خانواده ها مشکل می شود. ناامنی اقتصادی به وجود آمده همچنین در ایجاد آنومی های اجتماعی و خمودگی خانواده ها نقش تعیین کننده دارد. براساس نتایج این تحقیق نابسامانی و شوک های اقتصادی که نرخ فقر و میزان بیکاری از شواهد آن به شمار می آیند، از عوامل تشدید کننده انحلال خانواده های ایرانی در سال های اخیر بوده است.

تاثیر بیکاری بر روند طلاق

یکی از متغیرهای مورد مطالعه و تاثیرگذار بر طلاق میزان بیکاری سالانه است. نتایج این پژوهش دانشگاهی نشان داده تنش ها در خانواده هایی که افراد از تحصیلات پایینی برخوردارند و نیز بیکار و دارای درآمد کم هستند بیشتر و رابطه بین بی ثباتی شغلی، به ویژه بیکاری و رضایت زناشویی و زندگی خانوادگی رابطه پی قوی است. روند میزان بیکاری دهه 1380 در ایران، اگرچه همراه با نوساناتی است اما از سال 1383 به بعد روند افزایشی داشته و در سال 1389 به بالاترین حد خود می رسد. این روند در سال های 1391 و 1392 کاهش محسوسی را تجربه می کند. این کاهش که از میزان نزدیک به 14 درصد در سال 1389 تا 12 درصد در سال های 1390 و 1391 است. بررسی روند میزان بیکاری و میزان عمومی طلاق نشان می دهد با افزایش میزان بیکاری از سال 1383، میزان عمومی طلاق نیز روند صعودی خود را آغاز می کند. با کاهش میزان بیکاری در سال های 1385 تا 1387 میزان عمومی طلاق نیز در این سه سال کاهش اندکی پیدا می کند. اما از سال 1387 با افزایش دوباره میزان بیکاری میزان عمومی طلاق نیز افزایش می یابد اما این افزایش با شدت و شیب بیشتری همراه است. روند شاخص نسبت ازدواج به طلاق در ارتباط با میزان بیکاری، همانند شاخص میزان عمومی طلاق است و با افزایش میزان بیکاری در جامعه، نسبت ازدواج به طلاق نیز کاهش معنی داری می یابد. به نظر می رسد عوامل اقتصادی دیگر مانند میزان تورم، از طرفی تحریم ها و سیاست های اقتصادی اشتباه نیز تاثیرات میزان بیکاری را افزایش داده است. بر اساس استنباط نویسنده از نتایج و یافته های این تحقیق، این موضوع ناشی از واکنش مسائل اجتماعی به آشفته گی های اقتصادی است.

افزایش میزان طلاق عمومی طی 10 سال

بر اساس آمارهای منتشره از سوی دفتر امور آسیب دیدگان سازمان بهزیستی کشور، طلاق در ایران بین سال های 1371-1375 سیر صعودی بسیار آرام داشته و پس از آن به مدت پنج سال این روند تقریباً ثابت بوده و از سال 1380 به بعد با شتاب بیشتری نسبت به سال های گذشته افزایش داشته است: به طوری که در سال 1388 با توجه به آمارهای سازمان ثبت احوال

کشور رشد 13 درصدی نسبت به سال 1387 داشته است. این در حالی است که نرخ طلاق در سال 1389 در مقایسه با سال 1388 به میزان 9/1 درصد رشد داشته و به بیان دیگر در مقابل 6/5 ازدواج، یک طلاق به ثبت رسیده است. تعداد طلاق از سال 1383 تا 1390 نیز شیب صعودی معنادار و قابل توجهی داشته است. شاخص نسبت ازدواج به طلاق در طول دهه 1380 نشان می دهد این نسبت از سال 1383 به بعد کاهش داشته و شیب کاهش از سال 1387 به بعد سریع تر و تندتر شده است. این یعنی اینکه تعداد طلاق ها نسبت به تعداد ازدواج ها افزایش داشته است. این افزایش از سال 1387 به بعد بیشتر بوده است و در سال های 1390 تا 1392 روند تقریباً ثابتی را طی کرده است. همچنین بررسی روند طلاق بر اساس طول دوره زندگی نشان می دهد تعداد افرادی که طول زندگی مشترک آنها تنها یک سال بوده است از سال 1383 به بعد افزایش داشته است. این افزایش از سال 1383 تا 1387 با شیبی نسبتاً تند است اما از سال 1387 به بعد روند نسبتاً ثابتی در مقایسه با سال 1377 دارد. براساس آمارهای رسمی بررسی روند طلاق بر اساس طول دوره زندگی بیانگر این است که تعداد افرادی که طول زندگی مشترک آنها تنها یک سال بوده است از سال 1383 به بعد افزایش داشته است. این افزایش از سال 1383 تا 1387 با شیبی نسبتاً تند است اما از سال 1387 به بعد روند نسبتاً ثابتی در مقایسه با سال 1377 دارد.

منبع: روزنامه اعتماد